



Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val

Motion av Andrea Hedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Andrea Hedin (M) föreslår i en motion väckt i kommunfullmäktige att en utredning ska genomföras i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholserving ska vara tillåtet. Motionären anser att Stockholms stad behöver ha ett brett utbud av verksamheter och de öppna träffpunkterna för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet. Historiskt har det varit möjligt att ta ett glas alkoholhaltig dryck på stadens träffpunkter. En möjlighet som successivt försvunnit i Stockholm trots att många seniorer har protesterat.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, PRO Stockholm, SPF Stockholm och Viljan, Södermalm frivilligcentral.

PRO Stockholm och SPF Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att servera alkohol på stadens mötesplatser innebär ett stort ansvar och är en omfattande arbetsuppgift. Enligt regelverket krävs att medarbetare bland annat behöver ha uppsikt över gästerna, kunna bedöma berusningsgrader hos gäster och undvika överservering.

Socialnämnden är positiv till intentionen i motionen och att saken utreds mer. Samtidigt konstateras att gällande regler är strikta och det finns inget undantag för den verksamhet som beskrivs i nuläget. Reglerna behöver således ändras.

Äldrenämnden ställer sig positiv till motionens intention att skapa ett bredare utbud av verksamheter som visar respekt för vuxna personers självbestämmande. En utredning kan ge en tydlig bild inför ett eventuellt beslut att ansöka om serveringstillstånd på de identifierade träffpunkterna.

Farsta stadsdelsnämnd har förståelse för att en del tycker att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten eller särskilda evenemang gör att aktiviteten upplevs som mer festlig. En viktig aspekt är dock att nämndens uppdrag, inom alla verksamheter, är att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv. Verksamheter för äldre utgör således inget undantag. Verksamheter inom staden ska vara inkluderande och som besökare vid aktiviteter ska man inte aktivt behöva tacka nej till alkohol.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har förståelse för åsikten om att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten kan göra att vissa sammankomster och aktiviteter upplevs som mer festliga. En viktig aspekt är dock att verksamhetens uppdrag är att vara förebyggande och genomföra hälsofrämjande aktiviteter.

Södermalms stadsdelsnämnd konstaterar att kraven för servering av alkohol är strikta och syftet är att minska alkoholens skadliga effekter, såväl sociala som medicinska. Att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv ligger i uppdraget för majoriteten av Södermalms stadsdelsnämnds verksamheter. De öppna träffpunkterna för äldre utgör inget undantag och att servera alkohol skulle kunna motverka grunduppdraget att bedriva hälsofrämjande verksamhet.

Viljan, Södermalm frivilligcentral ställer sig positiv till att en utredning genomförs.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag vill börja med att understryka att vi i den rödgröna majoriteten är angelägna om och arbetar aktivt för att Stockholms stad ska främja god hälsa och livskvalitet för stadens seniora invånare – med särskilt fokus på att motverka ofrivillig ensamhet och social isolering. Forskning visar att social integration och ett gott socialt stöd är skyddsfaktorer mot ohälsa, och stadens träffpunkter och mötesplatser har en viktig roll i att skapa forum där äldre kan delta i meningsfulla aktiviteter och bygga sociala nätverk.

Det ska finnas verksamheter i alla stadsdelsnämnder som är inkluderande, jämställda och öppna för alla. Målet är att genom förebyggande och hälsofrämjande insatser stärka den fysiska, psykiska och sociala hälsan hos äldre. Dessa verksamheter ska vara trygga, välkomnande och utformas på ett sätt som sätter individens behov i centrum.

Vi har full förståelse för att många äldre vill kunna ta ett glas vin i sociala sammanhang – något som för många är en självklar del av en trevlig stund tillsammans. Vår hållning handlar inte om att moralisera över detta, utan om att förhålla oss till de lagar och regler som styr möjligheten att servera alkohol i offentlig verksamhet.

Att införa alkoholserving på träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde innebär flera utmaningar. Som lagstiftningen ser ut i dag krävs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten för att servera alkohol på träffpunkterna. Ett sådant tillstånd innebär bland annat krav på att det serveras lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt, vilket skulle kräva omfattande ombyggnationer av kök. Det ställer också krav på utbildad personal i ansvarsfull alkoholserving, vilket innebär ytterligare kostnader och resursbehov. Utöver det medför alkoholserving ett utökat ansvar för personalen, som bland annat behöver kunna bedöma berusningsgrad och förebygga överserving.

Samtidigt är det viktigt att det finns viss flexibilitet. Därför anser vi att det fortsatt ska vara möjligt att vid särskilda högtider eller arrangemang ansöka om tillfälligt serveringstillstånd på stadens träffpunkter och mötesplatser. För att stötta stadsdelsnämnderna i detta kommer äldreförvaltningen att ta fram material för hur verksamheter ska kunna söka tillfälligt serveringstillstånd och vilka krav som ska vara uppfyllda. En öl till midsommarlunchen på stadens träffpunkter och mötesplatser, om man så önskar, ska vara en självklarhet för stadens seniorer igen.

Bilaga

Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val, dnr KS 2024/922 -1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Med en allt äldre befolkning som väljer att bo kvar i sina hem längre, är det avgörande att skapa miljöer som respekterar seniorers önskemål och rätt till autonomi. Träffpunkter för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet och erbjuda social gemenskap. Dessa platser är centrala för många äldre och måste ge utrymme för individens rätt att själv välja hur gemenskapen utformas, inklusive möjligheten att konsumera alkohol under ansvarsfulla former.

Tidigare har alkoholhaltiga drycker serverats vid festliga tillfällen på träffpunkter. Denna möjlighet har dock successivt försvunnit i Stockholm, trots protester från seniorer. I andra miljöer, som restauranger och kaféer, är alkohol en naturlig del av samvaron. Att förhindra detta på träffpunkter är en form av förmynderi. Seniorer är fullt kapabla att fatta informerade beslut om sina egna liv, inklusive alkoholbruk.

Stockholm bör återfå en respekt för medborgarnas självbestämmande och erbjuda reglerad alkoholservice enligt gällande lagar. Ett förslag är att identifiera träffpunkter där detta kan tillåtas, vilket skulle skapa ett bredare utbud som passar olika behov. Träffpunkter ska vara platser för gemenskap och glädje, där ingen känner sig för gammal för att njuta av livet. Låt oss värna om deras rätt att forma sin vardag och erbjuda trygga, attraktiva alternativ för alla.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 21 maj 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Andrea Hedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionären anser att Stockholms stad behöver ha ett brett utbud av verksamheter och de öppna träffpunkterna för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet. Träffpunkterna är platser för social samvaro, gemenskap och rekreation, och utgör ofta en central del av många äldres vardag. Stockholms stad har en utveckling som visar på ökat kvarboende hemma bland den äldre befolkningen och träffpunkternas betydelse kan således spås öka.

Historiskt har det varit möjligt att ta ett glas alkoholhaltig dryck på stadens träffpunkter. Det har kunnat vara en kopp glögg till jul, ett glas vin till en festlunch eller en öl på en fredag. En möjlighet som motionären menar successivt försvinner i Stockholm.

I andra sammanhang där vuxna människor träffas, som på restauranger och kaféer, är alkoholservice en naturlig och valbar del av den sociala samvaron. Motionären menar att friska vuxna människor är fullt kapabla att fatta egna beslut, även när det gäller konsumtion av alkohol.

Med hänsyn till gällande lagar och bestämmelser kring alkoholkonsumtion menar motionären att alkoholservice ska kunna ske på ett ansvarsfullt sätt.

För att kunna servera alkohol i öppna träffpunkters lokaler behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten. Detta beroende av att de öppna träffpunkterna ses som en allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker och inte ett slutet sällskap. De som inte vill konsumera alkohol ska inte behöva göra det. Motionären skriver att Stockholms stad har 48 olika träffpunkter för seniorer och skulle därmed kunna ha träffpunkter både med och utan alkoholtillstånd för att möjliggöra för ett bredare utbud av verksamheter.

Med anledning av detta föreslår motionären att kommunfullmäktige beslutar följande:

- Att en utredning genomförs i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholservice ska vara tillåtet.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, PRO Stockholm, SPF Stockholm och Viljan Södermalms frivilligcentral.

PRO Stockholm och SPF Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att bryta ensamhet och social isolering för våra äldre. Det finns evidens för att social integration och socialt stöd är faktorer som skyddar mot sjukdom. Staden arbetar därför aktivt för att bryta social isolering samt ofrivillig ensamhet och skapa sammanhang för social samvaro för äldre.

Verksamhetens öppna träffpunkter ska vara inkluderande och jämställd. Målet med verksamheten är att förbättra den fysiska, psykiska och sociala hälsan genom olika förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter. Verksamhetens uppdrag är att arbeta preventivt och hälsofrämjande samt skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet, ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer. Stadsledningskontoret menar att besökare i detta sammanhang inte aktivt ska behöva ta ställning till alkohol.

Gällande det specifika förslaget om träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholserving ska vara tillåtet kan stadsledningskontoret konstatera att det finns flera utmaningar. Möjligheten för öppna träffpunkter att servera alkohol vid vissa typer av aktiviteter har undersökts tidigare. För att få tillåtelse att servera alkohol i nämndens öppna träffpunkters lokaler behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten. För att få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. För verksamheternas kök skulle det exempelvis innebära en omfattande ombyggnation för att kunna uppfylla de krav som ställs på matserving. Ett stadigvarande serveringstillstånd kräver även att personalen genomgår utbildning i ansvarsfull alkoholserving vilket innebär en merkostnad, i form av tid och resurser. Reglerna för serving av alkohol är strikta och inga undantag finns för den typ av verksamhet som beskrivs i motionen.

Vidare bör inte bara medarbetares kompetens ses över utan även medarbetares arbetsmiljö. Att servera alkohol innebär ett stort ansvar och är en omfattande arbetsuppgift. Enligt regelverket krävs att medarbetare bland annat behöver ha uppsikt över gästerna, kunna bedöma berusningsgrader hos gäster och undvika överserving.

Andrea Hedins (M) motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 januari 2025 följande.

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss.

Reservation av Annika Elmlund m.fl. (M), Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss.

Förvaltningen är inledningsvis positivt inställd till intentionerna i motionen, att staden bör erbjuda möjligheter till social samvaro och visa respekt för människors självbestämmande genom hela livet.

Svensk alkoholpolitik har varit restriktiv under lång tid, och den sociala skyddsaspekten är framträdande. Juridiken som reglerar alkoholkonsumtion och servering har präglats av detta. Vi har alltså strikta krav för servering av alkohol med syftet att minska alkoholens skadliga effekter, såväl sociala som medicinska. Det är med andra ord en skyddslagstiftning som sätter människors hälsa före rätten att servera alkohol. Reglerna medger mycket få undantag för att uppnå detta.

Såsom motionären beskriver krävs det vanligtvis någon form av serveringstillstånd för att kunna servera alkohol. Tillstånden kan vara riktade till allmänheten eller till slutna sällskap, de kan gälla tillsvidare (s k stadigvarande) eller vara tillfälliga för en kortare tidsperiod. Det finns undantag från detta när det handlar om enstaka tillfällen för i förväg bestämda personer, utan vinstintressen och om det sker i lokaler utan yrkesmässig försäljning av alkohol. Det finns också undantag för boende och besökare till boende vid vissa särskilda boenden. Därutöver finns det emellertid inga undantag enligt gällande regelverk, oavsett intentionerna.

Det kan vara så att stadens öppna träffpunkter där äldre umgås, sannolikt inte utgör någon större risk för alkoholpolitiska olägenheter såsom bristande ordning eller nykterhet. Gällande regelverk (alkohollagen) medger inte att någon skönsmässig bedömning från fall till fall görs, utan lagen behöver ändras om den typ av verksamhet som beskrivs i motionen ska kunna servera alkohol till besökare utan att ha serveringstillstånd.

Förvaltningen kan också konstatera att även om det finns undantag i fallet med särskilda boenden, så medför alkoholservingen ändå ett stort ansvar på dessa verksamheter. Det innebär bl.a. att medarbetarna behöver ha uppsikt över gästerna, de behöver kunna bedöma berusningsgrader hos gäster och undvika överservering, de har också ansvar för att minderåriga inte direkt eller indirekt tar del av servingen med mera. Att servera alkohol innebär under alla former ett stort ansvar och är ofta en omfattande arbetsuppgift för verksamheterna. Denna omständighet är viktig att inte underskatta.

Vad förvaltningen erfar, efter samråd med äldreförvaltningen, är dessa träffpunkter avsedda att i huvudsak bedriva en hälsofrämjande verksamhet för äldre. Det innebär en social gemenskap men också fokus på bra mat och fysisk aktivitet. Det är inte oproblematiskt att i denna viktiga uppgift börja servera alkohol. Besökare vid dessa träffpunkter har, till skillnad från boende vid de särskilda boenden, möjligheten att konsumera alkohol vid någon av stadens restauranger eller barer. De har redan möjligheten att utöva sitt självbestämmande i frågan.

Äldreförvaltningen har låtit utföra en undersökning i stadsdelsförvaltningarnas träffpunkter och aktivitetscenter för att få ett bättre underlag i frågan. I denna undersökning finns svar från samtliga stadsdelsförvaltningar. Majoriteten av de som svarat vill inte servera alkohol, främst eftersom det motverkar deras hälsofrämjande uppdrag. Det framkommer också att när alkohol har serverats tidigare har det varit förenat med flera problem. Vissa gäster har överkonsumerat, med följd att äldre personer blivit ostadiga på benen. Det har hänt att gästerna blivit otrevliga mot medarbetarna vilket påverkat deras arbetsmiljö negativt. Det har också förekommit, som det gör bland allmänheten, personer med missbruksproblematik som inte kunnat hantera möjligheten att konsumera alkohol. Ansvariga för verksamheterna lyfter fram tryggheten för deras medarbetare som en viktig punkt och vill ha en säker arbetsplats. Det finns en oro för problemen som alkoholservingen kan medföra, och baserat på erfarenheterna från den historiska serveringen som har skett är den oron befogad.

Förvaltningen är positiv till att frågan utreds, men vill av ovan nämnda anledning, föreslå att bredda utredningen för att ge ett helhetsperspektiv på effekterna av alkoholserving vid stadens träffpunkter. En bred utredning skulle kunna utgöra ett första steg i en eventuell ändring av regelverket förutsatt att fördelarna överväger nackdelarna.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 januari 2025 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss av Motion om träffpunkter som respekterar seniorers egna val.

Reservation av Hugo Laigar (M), Thomas Wihlman (C) och Margita Jacobsson (L), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

För att servera alkohol krävs tillstånd både för allmän servering samt för slutet sällskap, oavsett om det är en stadigvarande servering eller vid särskilda tillfällen. Förvaltningen ställer sig positiv till motionens intention att skapa ett bredare utbud av verksamheter som visar respekt för vuxna personers självbestämmande. En utredning kan ge en tydlig bild inför ett eventuellt beslut att ansöka om serveringstillstånd på de identifierade träffpunkterna.

I utredningen behöver synpunkter från de berörda enheterna beaktas. I augusti-september 2024 genomförde äldreförvaltningen en enkätundersökning om alkoholserving på de öppna träffpunkterna i staden. Samtliga elva stadsdelsförvaltningar har svarat på enkäten med svar från sammanlagt 13 olika enheter.

Resultatet visar bland annat att majoriteten av enheterna inte serverar eller säljer alkoholhaltiga drycker idag. En enhet har särskilda dagar då seniorerna får ta med sig egen alkohol, vilket fungerar bra. En annan enhet beskriver att de serverar ett glas alkohol vid särskilda tillfällen som underhållning och fest och vill gärna fortsätta med det. Vid tidigare servering av alkohol har dock situationer ibland uppstått där seniorer har önskat mer alkohol vilket har varit svårt för personalen att hantera, även om endast ett glas alkohol serveras kan det innebära att en person med ett tidigare missbruk faller tillbaka. Många påpekar att grunduppdraget är att bedriva ett hälsofrämjande arbete genom att erbjuda fysisk aktivitet, hälsosam mat, kulturupplevelser och social gemenskap i olika former.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på en remiss av en motion från Andrea Hedin, Moderaterna, angående träffpunkter som respekterar seniorers egna val.

Reservation av Olof Peterson m.fl. (M), Rikard Werge (L) och Christer Eriksson (C), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt handlingsplan för en äldrevänlig stad ska Stockholms stad arbeta aktivt med att främja social gemenskap och inkludering med fokus på allas lika möjligheter. Ett hälsosamt och värdigt åldrande innefattar att staden utvecklar seniorers möjlighet att bibehålla och stärka fysisk, social och psykisk hälsa. Stadens arbete ska även bidra till att seniorer har goda förutsättningar att åtnjuta ett självständigt liv med god livskvalitet.

Förvaltningens öppna mötesplatser ingår i den förebyggande enheten inom avdelningen för äldreomsorg. Enhetens uppdrag är att skapa en meningsfull vardag, främja hälsa, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer. I uppdraget ingår även att stötta äldre invånare i särskilda samhällsfrågor så som exempelvis digital kompetens, brott mot äldre och skydd vid värmebölja.

Inom förvaltningens uppdrag ingår även att utveckla arbetssätt för att tillgodose äldres behov av stöd och behandling vid missbruk. Enligt uppgifter i handlingsplan för äldrevänlig stad har andelen äldre som vårdats för en diagnos som kan relateras till hög alkoholkonsumtion ökat sedan början av 2000-talet och antal äldre med dödlighet i sjukdomar relaterade till alkohol samt självmord ökar. I alla andra åldersgrupper minskar de alkoholrelaterade dödsfallen, men den nedgången syns inte i åldrarna 65–79 år. Symtomen kan vara svåra att identifiera och kan missuppfattas som åldersrelaterade. Äldres sociala isolering och bundenhet till hemmet kan öka

riskfylld konsumtion av alkohol och har en stark påverkan på frågor om delaktighet och välbefinnande. Hög ålder, låg kroppsvikt, begränsad matlust och medicinering tillsammans med alkohol kan få destruktiva konsekvenser.

Förvaltningen har förståelse för att en del tycker att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten eller särskilda evenemang gör att aktiviteten upplevs som mer festlig. En viktig aspekt är dock att förvaltningens uppdrag, inom alla verksamheter, är att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv. Verksamheter för äldre utgör således inget undantag. Verksamheter inom staden ska vara inkluderande och som besökare vid aktiviteter ska man inte aktivt behöva tacka nej till alkohol. Besökare hos stadens aktiviteter ska inte heller lockas till deltagande med anledning av servering av alkoholhaltiga drycker utan istället utifrån hälsofrämjande aspekter.

Förvaltningens rekommendation är att mötesplatser inom staden fortsätter att arrangera aktiviteterna utan alkoholservering. Detta utifrån uppdraget om att förvaltningen ska arbeta preventivt och utifrån öppna mötesplatsen uppdrag att skapa en meningsfull vardag, främja hälsa, motverka otrygghet och ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer.

Förvaltningen anser utifrån ovanstående resonemang att motionärens förslag till kommunfullmäktige inte bör verkställas och att staden istället fortsatt ska fokusera på preventivt arbete och hälsofrämjande aktiviteter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten- Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Robin Nilsen (L), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har förståelse för åsikten om att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten kan göra att vissa sammankomster och aktiviteter upplevs som mer festliga. En viktig aspekt är dock att verksamhetens uppdrag är att vara förebyggande och genomföra hälsofrämjande aktiviteter.

Alkohollagen är tydlig med att det krävs ett serveringstillstånd för Servering av alkoholhaltiga drycker. För att få tillåtelse att servera alkohol i nämndens öppna träffpunkters lokaler behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten. Om det ska finnas alkohol i lokalen måste det också finnas en tillståndshavare som

ansvarar för alkoholen. För ett få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. De öppna träffpunkterna ses som en allmän plats och inte ett slutet sällskap. Endast slutna sällskap kan ansöka om tillfälliga serveringstillstånd.

Ett stadigvarande serveringstillstånd kräver att personalen genomgår utbildning i ansvarsfull alkoholserving vilket innebär en merkostnad, i form av tid och resurser. Vidare bör inte bara medarbetares kompetens ses över utan även medarbetares arbetsmiljö. Förvaltningen kan se en ökad andel administrativa uppgifter kring ansökningsprocessens och dess olika delar vilket skulle medföra ytterligare kostnader, behov av kompetens och resurser. En annan aspekt att ha i åtanke är att en konkurrenssituation kan uppstå gentemot det befintliga näringslivet i närområdet.

Verksamhetens öppna träffpunkter ska vara inkluderande och jämställd. Målet med verksamheten är att förbättra den fysiska, psykiska och sociala hälsa genom olika förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter. Förvaltningens rekommendation är att aktiviteterna som sker på stadsdelens träffpunkter fortsätter utan att servera alkohol. Detta utifrån verksamhetens uppdrag att arbeta preventivt och hälsofrämjande samt skapa en meningsfull vardag, motverka otrygghet, ensamhet och öka den sociala gemenskapen för stadsdelsområdets seniorer. Besökare ska inte i detta sammanhang aktivt behöva ta ställning till alkohol.

Förvaltningen anser därmed att det inte är aktuellt med en utredning i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämndsområde där alkoholserving ska vara tillåtet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M) Lars Rottem Krangnes (C) Anne-Lie Elfven (L) Erik Ehres (KD) se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Anders Göransson m.fl. (S) Charlotte Lilja Pittuco, m.fl. (V) Vera Linn Lanängen, (MP) se Reservationer m.m

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med Andrea Hedin om att Stockholms stad behöver ha ett brett utbud av verksamheter och att de öppna träffpunkterna för äldre fyller en viktig funktion i att motverka ofrivillig ensamhet och att främja social gemenskap och inkludering.

Förvaltningen har, som beskrivs i detta tjänsteutlåtande, tidigare undersökt möjligheten för stadsdelens öppna träffpunkter att servera alkohol vid vissa typer av aktiviteter såsom herr- och damträffar och festluncher. Förvaltningen kan fortsatt konstatera att eftersom det bedrivs yrkesmässig försäljning av lättdrycker såsom kaffe, te, alkoholfri cider och lättöl på de öppna träffpunkterna så krävs ett stadigvarande serveringstillstånd för att alkohol ska kunna säljas och serveras. För ett få ett stadigvarande serveringstillstånd finns bland annat krav på lagad mat i form av förrätt, huvudrätt och efterrätt. För verksamhetens kök skulle det exempelvis innebära en omfattande ombyggnation för att kunna uppfylla de krav som ställs på matservering.

Att servera alkohol innebär, enligt regelverket, att medarbetare bland annat behöver ha uppsikt över gästerna, kunna bedöma berusningsgrader hos gäster och undvika överservering. Att servera alkohol innebär överlag ett stort ansvar och är ofta en omfattande arbetsuppgift för verksamheterna.

Förvaltningen har förståelse för att en del tycker att möjligheten till att kunna köpa alkohol till maten eller särskilda evenemang gör att aktiviteten upplevs som mer festlig. Förvaltningens kan också konstatera att kraven för servering av alkohol är strikta och syftet är att minska alkoholens skadliga effekter, såväl sociala som medicinska. Att arbeta utifrån ett hälsofrämjande perspektiv ligger i uppdraget för majoriteten av förvaltningens verksamheter. De öppna träffpunkterna för äldre utgör inget undantag och att servera alkohol skulle kunna motverka grunduppdraget att bedriva hälsofrämjande verksamhet.

Efter dialog med socialförvaltningens enhet för serveringstillstånd framkommer att gällande regler för servering av alkohol är strikta och att inga undantag finns för den typ av verksamhet som beskrivs i motionen. Reglerna skulle i sådant fall behöva ändras.

Förvaltningen ser att med nuvarande lagstiftning och med den typ av verksamhet som bedrivs på de öppna träffpunkterna så skulle verksamheten behöva sluta sälja kaffe, te och andra typer av lättdrycker för att möjliggöra alkoholservering.

Förvaltningen är positiv till att frågan utreds stadsövergripande och vill även föra fram att utredningen då också breddas för att få ett helhetsperspektiv på frågan.

Viljan Södermalms frivilligcentral

Viljan Södermalms frivilligcentral yttrande daterat den 5 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Viljan, Södermalms frivilligförening har ombetts att yttra oss gällande ovan nämnd motion. Motionen är inlämnad av Andrea Hedin(M).

Motionen gäller möjligheter för seniorer, att på Stockholms stads verksamheter och öppna träffpunkter, delta i social samvaro och i samband med det, kunna dricka ett glas vin, öl eller glögg. Denna möjlighet har i princip försvunnit.

Frågeställningen som Viljan har möjlighet att yttra sig över är, om en utredning ska genomföras i syfte att identifiera träffpunkter inom varje stadsdelsnämnd, där alkoholserving ska kunna vara tillåtet.

Frågan har diskuterats på Viljans styrelsemöte i december 2024. Styrelsen beslutar, att i sitt remissvar ställa sig positiv till att en utredning genomförs.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Annika Elmlund m.fl. (M), Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Med en allt äldre befolkning som väljer att bo kvar i sina hem längre, är det avgörande att skapa miljöer som respekterar seniorers önskemål och rätt till autonomi. Träffpunkter för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet och erbjuda social gemenskap. Dessa platser är centrala för många äldre och måste ge utrymme för individens rätt att själv välja hur gemenskapen utformas, inklusive möjligheten att konsumera alkohol under ansvarsfulla former.

Tidigare har alkoholhaltiga drycker serverats vid festliga tillfällen på träffpunkter. Denna möjlighet har dock successivt försvunnit i Stockholm, trots protester från seniorer. I andra miljöer, som restauranger och kaféer, är alkohol en naturlig del av samvaron. Att förhindra detta på träffpunkter är en form av förmynderi. Seniorer är fullt kapabla att fatta informerade beslut om sina egna liv, inklusive alkoholbruk.

Stockholm bör återfå en respekt för medborgarnas självbestämmande och erbjuda reglerad alkoholserving enligt gällande lagar. Ett förslag är att identifiera träffpunkter där detta kan tillåtas, vilket skulle skapa ett bredare utbud som passar olika behov. Träffpunkter ska vara platser för gemenskap och glädje, där ingen känner sig för gammal för att njuta av livet. Låt oss värna om deras rätt att forma sin vardag och erbjuda trygga, attraktiva alternativ för alla.

Äldrenämnden

Reservation av Hugo Laigar (M), Thomas Wahlman (C) och Margita Jacobsson (L)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Med en allt äldre befolkning som väljer att bo kvar i sina hem längre, är det avgörande att skapa miljöer som respekterar seniorers önskemål. Träffpunkter för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet och erbjuda social gemenskap. Dessa platser är centrala för många äldre och måste ge utrymme för individens rätt att själv välja hur gemenskapen utformas, inklusive möjligheten att konsumera alkohol.

Tidigare har alkoholhaltiga drycker serverats vid festliga tillfällen på träffpunkter. Denna möjlighet har dock successivt försvunnit i Stockholm, trots protester från seniorer. I andra miljöer, som restauranger och kaféer, är alkohol en naturlig del av samvaron. Att förhindra detta på träffpunkter är en form av förmynderi. Seniorer är fullt kapabla att fatta informerade beslut om sina egna liv, inklusive alkoholbruk.

Stockholms stad måste respektera medborgarnas självbestämmande och erbjuda alkoholservice enligt gällande lagar. Ett förslag är att identifiera träffpunkter där detta kan tillåtas, vilket skulle skapa ett bredare utbud som passar olika behov. Träffpunkter ska vara platser för gemenskap och glädje, där ingen känner sig för gammal för att njuta av livet. Låt oss värna om deras rätt att forma sin vardag och erbjuda trygga, attraktiva alternativ för alla.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Olof Peterson m.fl. (M), Rikard Werge (L) och Christer Eriksson (C)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Det ska inte finnas ett bäst-före-datum för äldres rätt till självbestämmande i Stockholm och det är ett synsätt som bör genomsyra samtliga av stadens verksamheter som möter äldre. I många sammanhang där vuxna människor träffas, som på restauranger och kaféer, är alkoholservice en naturlig och valbar del av den sociala samvaron. En persons autonomi och integritet ska inte förminska till följd av att man deltar i någon av stadens verksamheter för seniorer, därför bör utvecklingen av att torrlägga träffpunkterna upphöra och vändas.

Friska vuxna människor är fullt kapabla att fatta egna beslut, även när det gäller konsumtion av alkohol. Att kommunen undanröjer alla möjligheter att dricka alkohol på en plats där de äldre känner sig trygga och är socialt engagerade är olyckligt och en typ av förmynderi som inte hör hemma i våra verksamheter.

Naturligtvis ska alkoholservice ske på ett ansvarsfullt sätt, med hänsyn till gällande lagar och bestämmelser kring alkoholkonsumtion. För att kunna servera alkohol i öppna träffpunkters lokaler behövs ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten. Detta beroende av att de öppna träffpunkterna ses som en allmän plats där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker och inte ett slutet sällskap.

Det borde vara möjligt att ha träffpunkter både med och utan alkoholtillstånd ibland Farstas träffpunkter och för att möjliggöra för ett bredare utbud av verksamheter. Genom att tillåta alkoholservice under kontrollerade former visar vi att vi har förtroende för vuxnas förmåga att fatta informerade beslut om sina egna liv.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Med en allt äldre befolkning som väljer att bo kvar i sina hem längre, är det avgörande att skapa miljöer som respekterar seniorers önskemål och rätt till autonomi. Träffpunkter för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet och erbjuda social gemenskap. Dessa platser är centrala för många äldre och måste ge utrymme för individens rätt att själv välja hur gemenskapen utformas, inklusive möjligheten att konsumera alkohol under ansvarsfulla former.

Tidigare har alkoholhaltiga drycker serverats vid festliga tillfällen på träffpunkter. Denna möjlighet har dock successivt försvunnit i Stockholm, trots protester från seniorer. I andra miljöer, som restauranger och kaféer, är alkohol en naturlig del av samvaron. Att förhindra detta på träffpunkter är en form av förmynderi. Seniorer är fullt kapabla att fatta informerade beslut om sina egna liv, inklusive alkoholbruk.

Stockholm bör återfå en respekt för medborgarnas självbestämmande och erbjuda reglerad alkoholservice enligt gällande lagar. Ett förslag är att identifiera träffpunkter där detta kan tillåtas, vilket skulle skapa ett bredare utbud som passar olika behov. Träffpunkter ska vara platser för gemenskap och glädje, där ingen känner sig för gammal för att njuta av livet. Låt oss värna om deras rätt att forma sin vardag och erbjuda trygga, attraktiva alternativ för alla.

Särskilt uttalande av Robin Nilsen (L)

Liberalerna välkomnar att regelverket återgår till det som gällde utan någon legal anmärkning före pandemin, då alkoholservice fanns vid 'lyxluncherna'. Vi ser förvaltningen och det Rödgröna styrets syn på begreppet 'hälsa' som mycket snävt, paternalistiskt och ofrihetligt. Hälsa handlar inte enbart om fysisk hälsa. Träffpunkterna syftar bland annat till att förebygga ofrivillig ensamhet. Om fler väljer att ansluta till träffpunkterna vid det enstaka tillfälle i månaden då det finns möjlighet till ett glas vin, minskar den ofrivilliga ensamheten vilket sammantaget är en större hälsovinst.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M) Lars Rottem Krangnes (C) Anne-Lie Elfvén (L) Erik Ehrens (KD)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet

2. Att därutöver anföra

Med en allt äldre befolkning som väljer att bo kvar i sina hem längre, är det avgörande att skapa miljöer som respekterar seniorers önskemål och rätt till autonomi. Träffpunkter för äldre fyller en viktig funktion för att motverka ensamhet och erbjuda social gemenskap. Dessa platser är centrala för många äldre och måste ge utrymme för individens rätt att själv välja hur gemenskapen utformas, inklusive möjligheten att konsumera alkohol under ansvarsfulla former.

Tidigare har alkoholhaltiga drycker serverats vid festliga tillfällen på träffpunkter. Denna möjlighet har dock successivt försvunnit i Stockholm, trots protester från seniorer. I andra miljöer, som restauranger och kaféer, är alkohol en naturlig del av samvaron. Att förhindra detta på träffpunkter är en form av förmynderi. Seniorer är fullt kapabla att fatta informerade beslut om sina egna liv, inklusive alkoholbruk.

Stockholm bör återfå en respekt för medborgarnas självbestämmande och erbjuda reglerad alkoholservice enligt gällande lagar. Ett förslag är att identifiera träffpunkter där detta kan tillåtas, vilket skulle skapa ett bredare utbud som passar olika behov. Träffpunkter ska vara platser för gemenskap och glädje, där ingen känner sig för gammal för att njuta av livet. Låt oss värna om deras rätt att forma sin vardag och erbjuda trygga, attraktiva alternativ för alla.

Särskilt uttalande av Anders Göransson m.fl. (S) Charlotte Lilja Pittuco, m.fl. (V) Vera Linn Lanängen, (MP)

Vi vill se en återgång till den tidigare ordningen, när de äldre kunde välja öl, vin och emellanåt en nubbe vid högtidliga tillfällen. En stadsövergripande översyn är önskvärd av lagstiftning som styr regelverket för alkoholförtäring på träfflokaler.